

ζωντανή γλώσσα γιὰ ἓνα ἔθνος, ὅσοι νοιώσανε τὴ σημασία τοῦ γλωσσικοῦ ἀγώνα μὲ ὅλο τὸ πλάτος τοῦ ἀξίζει, ὅσοι φτύσανε στὴν κοινωνικὴ ρεκλάμα, οἱ νέοι, οἱ φωτισμένοι καὶ γκαρδιακοὶ νέοι συμμαζώνονται ὁλοένα πίσω ἀπὸ τὸ τρανὸ ἔργο τοῦ Ψυχάρη, καὶ αὐτὸς ἐμπνεσμένα μὲ τέτοια λόγια τοὺς ἀνοίγει τὰ χέρια.

«Ὁ ἑλπίδα μου δὲ σβήνει, ἐλπίδα, παιδιὰ μου καὶ σὲ σὰς, ἐλπίδα καὶ στὴν Ἑλλάδα. Πίστη καὶ ἀλύγιστο θάρρος. Ἀλήθεια τί μοῦ γίνεται δὲν τὸ ξέρω καὶ ὁ ἴδιος. Τὴ νοιώθω, μὰ τὸ ναί, τὴ νοιώθω καὶ ἀπορῶ· ἡ νιότη στὶς φλέβες μου βράζει. Ποτέ μου δὲν τὴν ἐννοῶσα πρὸ ζεστή, πρὸ φλογισμένη στὰ σωθικά μου. Τί εἶναι καλὸ, τὰ νιάτα, τί τὰ χρόνια τὰ εἰκοσι καὶ τὰ εἰκοσιπέντε. Τὰ χρόνια τίποτα δὲν εἶναι. Ἡ νιότη μονάχα σηκώνει, καὶ μοῦ φαίνεται πὼς εἶμαι νέος δύο φορές. Δύο φορές, γιατί ἐδῶ δὲν εἶναι ὁ ζέφυρος ὁ ἐαρινός, ποὺ γλυκοχαδέει τὸ μάγουλο τὸ νεανῆσιο καὶ περνᾷ, ζέφυρος ποὺ μήτε τὸ χᾶδι τοῦ θυμῶσαι, ἀμὰ φύσηξε βοριάς. Γνώρισα μπόρες καὶ γ. ὥρισα φουρτούνες· πίκρες, καημούς καὶ βάσανα, μήτε τὰ λογαριάζω πιά. Ἐμαθα τί θὰ πῇ θλίψη, μάλιστα καὶ θλίψεις· ἐπειδὴ ἀρίστητο εἶναι τὰ σκέρι τοὺς καὶ ἔχει μύριον εἰδῶν· τὸ θάνατο ἄχ! τὸν εἶδα καὶ ἀκόμη μοῦ κινεῖ ἀπὸ τὰ δάκρυα τὰ βλέφαρά μου. Μὰ τὸ γερὸ τάνοιξιάντικο τὰ γέρι πάντα φυσᾷ καὶ πάντα μὲ συνεπικρίνει· μέσα μου ἡ φυσηματιά τοῦ δυνάμωσεν ὡς καὶ τοῦ πόνου τὴν μωρεσιά. Δὲν ἔχασα τὴ δυστυχία· μὲ τὴ δυστυχία γίνεται ἡ νιότη συνειδητὴ, ξέρει πὼς ἐπαθε καὶ συνάμα ξέρει πὼς ὑπάρχει διπλά. Ἡ σιγανὴ τῆς νύχτας ἡ ἐργασία, ὅταν ὅλοι κοιμῶνται καὶ ὅταν ἐσὺ δουλεύεις μὲ τῆς λάμπας σου τὸ ἡμερὸ τὸ φῶς, μοῦ φέρνει στὸ νοῦ γενναίους, δροσάτους λογισμούς. Σκοτάδι ὅξω σκοτάδι γύρω γύρω καὶ σιτὴ ζωὴ μας, ἀφοῦ ἀπὸ κεῖ βγήκαμε καὶ κεῖ πᾶμε. Θωρῶ ἡσυχὰ τὴν τάφο ποὺ μὲ προσμένει καὶ μὰς προσμένει· σὺν κατεβῶ στὰ τρισβάθια τοῦ, θὰ μ' ἀκούσῃ νὰ τοῦ ψάλλω τὸν ὕμνο τῆς ζωῆς, ποὺ τοῦ ψέλω καὶ δωπέρα. Γιατί ὄχι; Νὰ ποὺ καὶ τὴ νύχτα φέγγει στὴν καμαρά μου· νὰ ποὺ φέγγει τὴ νύχτα καὶ στὴ δουλειά. Ἔτσι, ἀθανάτη καὶ ἡ νιότη, μέσα στὰ σκότεινα γεράματα, λάμπει καὶ φωτοβολᾷ. Δὲν μπορῶ τὴν ἀπελπισία νὰ καταλάβω. Πῶς ν' ἀπελπίζεται κανεὶς μὲ τὴν ἰδέα; Θαρρεῖς καὶ εἶναι Κόρη πανόμορφη, μοναδικὴ ἀγαπημένη. Χαρά σου νὰ πέφτῃς μπροστὰ τῆς γενετιστῆς, τὸ ποδαράκι τῆς νὰ φιλῇς·

ἓνα δεμάτι πινέλλα καὶ τὴ χρωματόταβλα καὶ ἐστάθηκε μπρὸς στὴν εἰκόνα. Ἀνκᾶτωσε τὰ χρώματα καὶ ἄρχισε πάλι νὰ δουλεύει. Προσεχτικὸς ἄγγιζε τὰ σουσουμιά τοῦ ἀρχαγγέλου, βάζοντας φῶς ὅπου ἔπρεπε, διορθώνοντας τὴ χτεσινὴ τοῦ ἐργασίας καὶ ἐπάσκιζε νὰ βαστάει τὸ νοῦ τοῦ καρφωμένου στὸ ἔργο τοῦ. Ἀλλὰ ὁ νοῦς τοῦ δὲν τὸν ἄκουε σήμερα· ἡ καρδιά τοῦ εἶχε πικραθεῖ. Ὁ γιὸς δὲν ἀφοκράζονταν τὰ διδάγματά τοῦ, δὲν ἤθελε τῆς φάρας τὸ ἔργο.

«Ἀχ!» εἶπε πάλι ὁ ζωγράφος ἀκολουθώντας τὸν πρῶτο τοῦ στοχασμό. «Ἐμοίωσε ἄλλοι καὶ ὄχι σ' αὐτὸ μοναχά, μὰ καὶ σ' ἄλλα μοιάζει στοὺς μπαρμπάδες τοῦ καὶ πικρὰ ἀσπέντζε.

Ἦταν μεσημέρι. Στὴ σκάλα τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ ἐτέλειωνε στὴν κάμαρη ὅπου ἰδοῦλεσε ὁ ζωγράφος, ἀκουστήκαν βαρεῖα πατήματα, καὶ ἀμέσως ἐπρὸ βάλε χαμηλὰ τὸ κεφάλι τῆς γυναίκας τοῦ Ἀργύρη. Τὰ μαλλιά τῆς ἦταν ἀσπρὰ κάτω ἀπὸ τὴ μενυτή τῆς μπόλια, καὶ τὸ πρόσωπο τῆς εἶχε ζάρες πολλές ἀλλὰ δὲν ἦταν ἀσκημο· τὰ μάτια τῆς ἐλαμπαν κάτω ἀπὸ τὸ κουρασμένο τῆς μέτωπο.

«Τί εἶναι, Εὐτυμιά» ἐρώτησε ὁ ζωγράφος δίχως ἀ ἀφήσει τὰ χρώματα καὶ χωρὶς νὰ τὴν τηρεῖ.

τὰ δαχτύλια τῶν ποδιῶν τῆς νᾶγγιζης κάποτε νὰ θωρᾷ τὸ πρόσωπό τῆς. Τὸ πανάγαθο, τὸ παναῖνιο. Ἀχ! καὶ τὰ μάτια τῆς ἐκεῖνα τὰ μεγάλα τὰ μεγάλα, τὰ θεόγλυκα! Ἀμέ, ἡ ἀγάπη τοὺς ποὺ σὲ περεχύνει καὶ ποὺ σὲ λούζει! Σ' ὀλονῶνε σήμερα τὰ στήθια ξυπνᾷ, ἡ ἀπίθανη. Βλέπω τετραφάνερα σημάδια πὼς κάποια πνοὴ καινούργια ζωγόνεψε τὰ ἱερὰ τὰ χρώματα κάτω, καὶ ἡ νιότη, ποὺ ξεπετιοῦνται χοχλακιάζουσε καὶ ὀρμῶνε ἀπὸ τὰ σπλάχνα μου τὰ νερά τῆς, ἄλλο ἴσως δὲν εἶναι παρὰ συναίσθημα τῆς νιότης ποὺ σήμερα φουσκώνει καὶ τῶν ἄλλων ὡς τῆς καρδιῆς, ἴσως ἄλλο δὲν εἶναι, παρὰ ποτάμι, ποὺ ὡς ἐμένα κατέβηκε ἀπὸ τὸ ὕψος ὅπου ἀνοίξε πια γιὰ μὰς ἡ ἀστείρευτη βρύση τῆς Ἰδέας.

*

Ὁ καθηγητὴς Albert Thumb στὴ μελέτη τοῦ ποῦ ἀναφέραμε, ἀπορῶντας μὲ τὴν ψυχολογικὴ κατάστασιν τῶν λογιστῶν τῆς Ρωμισσύνης, τοῦ νὰ πασκιζοῦνε ὁλοένα νὰ πνίξουν, νὰ συκοφαντήσουν, νὰ σβήσουν τὴ ζωντανὴ καὶ φυσικὴ λαλιά τοῦ γένους, γράφει μέσα στ' ἄλλα: «Ἐθνος ποὺ παρτάει τὴ μητρικὴ τοῦ γλώσσα καὶ φτάνει ὡς ἐκεῖ ποὺ νὰ τὴ βρίζει μισοαρνιέται κινδύνος τὴν ὑπαρξή τοῦ, τοῦλάχιστο στὰ μάτια τῆς Εὐρώπης».

Κι ὁ Ψυχάρης σὰ νὰ γνώριζε τὴν ἀπορία τούτη τοῦ σοφοῦ Γερμανοῦ, εἶχε γράψει κάμποσον καιρὸ πρῶτῃτερα σ' ἓνα τοῦ ἄρθρο, ποὺ δημοσιεύεται στὸ καινούριο τοῦ βιβλίου, αὐτὰ τὰ λόγια: «Τὴν καθαρεύουσα μὰς τὴ φτείασαν οἱ δασκάλοι γιὰ νὰ αστίσουν οἱ Εὐρωπαῖοι. Σαστίζουσε ἀλήθεια, μὰ ἔχι ὅπως οἱ δασκάλοι τὸ θαρροῦνε. Σαστίζουσε γιὰ τὸ τέρας καὶ γιὰ τὸ χάος. Γιὰ τὸ τέρας ποὺ εἶναι ἡ καθρεῦουσα. Γιὰ τὸ χάος ποὺ κάνει ἀφθὴ στὴν Ἑλλάδα».

Ἡ σημαία λοιπὸν τοῦ Ψυχάρη «Πόλεμος στὴν καθαρεύουσα». Μὰ δὲ φτάνει μονάχα νὰ γκαρμίσῃ τὸ παλιό, τὸ μολεμένο σπῆτι. Πρέπει καὶ ὅλας νὰ χτίσῃς καινούριο, γιατί ἄλλοιῶς θὰ ψυφῇς ἀπὸ τὸ κάμα, ἡ ἀπὸ τὸ κρύο. Καὶ γι' αὐτὸ πλᾶί σὲ τοῦτο ἔβαλε ὁ Ψυχάρης καὶ τὸ κανόνισμα τῆς γλώσσας τῆς δημοτικῆς. Τὰ ὕλικά ὑπάρχουν. Ἐμπρὸς λοιπὸν νὰ σηκώσουμε τὸ καινούριο παλάτι.

Ἔτσι βλέπουμε πὼς τὸ ἔργο τοῦ Ψυχάρη δὲν εἶναι μονάχα ἀρνητικὸ. Περισσότερο εἶναι θετικὸ. Φτειάνει, χτίζει, σμίγει, συνταιριάζει, πλάθει, κανονίζει, δημιουργεῖ, βρίσκει, μαζεύει. Ἔτσι δεμένο

θὰ μπορέσουμε νὰ νιώσουμε βαθιὰ τὸ ἔργο τοῦ. Ὅσοι πολεμᾶνε τὴν καθαρεύουσα, τίποτα δὲν κάνου-νε, δίχως νὰ πασκιζοῦνε νὰ συγυρίζουε τὴ δημοτικὴ, νὰ τὴν καταστρώνουε, νὰ τὴν κλονίζουε σύφωνα μὲ τὸ παράδειγμά τοῦ. Κάνουε ἔργο ἀρνητικὸ μονάχα. Ἡ θετικὴ δουλειὰ θὰ τοὺς δώσῃ τὴν ἀληθινὴ δύναμη, τὴν ἀληθινὴ πίστη, τὴν ἀληθινὴ πνοὴ στὰ ἔργα τῆς φαντασίας τοὺς.

Διαβάστε τὸν Ψυχάρη καλὰ, πλατιά, βαθιά, προσεχτικὰ, μὲ ἀγάπη, καὶ τότες θὰ νοιώσετε πόσο σωστὸ εἶναι αὐτό. Τότες ἀκόμα θὰ νοιώσετε μαζὶ μὲ τὸν Παλαμά πὼς ὁ Ψυχάρης εἶναι ὁ πρῶτος μεγάλος πέρα καὶ πέρα πεζογράφος ποὺ ἀξιώθηκε ν' ἀποχτήσῃ ὕστερα ἀπὸ αἰῶνες ὕπνου καὶ σκλαβιάς ἡ Ρωμισσύνη.

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑΣ

ΔΙΑΔΟΛΟΣΚΟΡΠΙΣΜΑΤΑ

1

Μύρις Ἀπρίλης, μὲ στολίδια χίλια!
Πὰ σ' τὸν παλιοτοῖχο, ποὺ νὰ πέσῃ γέρονε,
βγήκαν παπαροῦνες, δροσερὰ τριφύλλα!
Μιὰ κοτὴ γρητοῖλα, ποὺ τὰ πόδια σέρνει,
σκέπασε τὰνάρια καὶ ἀσπρα τῆς μαλλάρια
μὲ ψαθὶ γεμάτο πὸ τρανταφυλλάκια!

2

Πῶς χαμογελάει
δὲς τὴ ρεμματιά!
Σ' τὰ βαθιά τῆς μάγια
σέρνει τὴ ματιά...
Πράσινη, γεμάτη
χάρη τ' Ἀπριλιοῦ,
λὲς καὶ λαχταροῖ
χάδια τοῦ Ἡλιοῦ!

3

Ἀνάθεμά σε, κόκκορα, ποὺ σούρθε νὰ λαλήσης
καὶ ξόπλισες τὴ μάνα τῆς χωρὶς νὰ μὰς ρωτήσης!
Σ' τὴν ἀγκαλιά μου, σὺν ποτὶ μέσ' τὴ φωλιά ἔχε
[γύρευε,
καὶ μοῦφυγε, πρὶν γιομιστῇ τῆς γλόκας τὸ ποιηρι!]

«Κόπιασε» τοῦ ἀπάντησε ἡ γυναῖκα ἀσήμερα ἀλησμόνητες τέλεια πότε εἶνε ὥρα γιὰ γιῶμα.

Ὁ Ἀργύρης ἐχαμογέλασε. Ἀπῆλθε κατὰ γῆς τὴ χρωματόταβλα καὶ τὰ πινέλλα, ἔκλει δύο βήματα πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐκοίταξε πάλι τὴν εἰκόνα τοῦ καὶ εὐχαριστημένος ἐκούνησε τὸ κεφάλι. Κι ἀπὸ τὴ σκέλλα ἡ γυναῖκα ποὺ τὸν ἔβλεπε ἀμύλητη, ἔσιαξε πρῶτα τὴ μπόλια τῆς ἀπάνου στὸ κεφάλι καὶ ἔσταυροκόπηθηκε, καὶ τέλος εἶπε σὺν κάθε μέρῃ:

«Παναγία Δέσποινα, εἰσαι ὁλοζώντανη».

Τώρα ὁ Ἀργύρης ἐνῖθε τὰ χέρια τοῦ σὲ μίαν ἀκρὴ τῆς κάμαρας, μέσῃ σὲ μίαν ἀκάθαρτη πῆλιν λεκάνη. Κ' ἐνθ' ἐπλένοντο τὴν ἐρώτησε.

«Καὶ ὁ γιὸς σου;»

«Γιατί μιλεῖς ἔτσι, ἀνθρώπε τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀποκρίθηκε μὲ παράπονο «μὴ δὲν εἶναι καὶ δικός σου;»

«Γιατί ἔμοιασε ἄλλοι» εἶπε ἀναστενάζοντας· «θᾶμαι ὁ ὕστερος ζωγράφος στὸ χωριό· σήμερα οὔτε χρώματα δὲ μοῦτριψε».

«Ἄ δὲν εἶνε καλὸς γιὰ τὴν τέχνην» εἶπε ἡ γρητὰ πειραγμένη κατεβλίνοντας ἓνα σκαλλὶ εἶνε δουλετῆς ὅμως καὶ ἔχει τὸ χτῆμα τοῦ, καὶ τὸ συγυρίζει, καὶ θὰ ζήσει μ' ἐκείνο. Καὶ ποὺ ὅλοι ζω-

γράφοι στὸν κόσμον Ὁ πεντοδύναμος ξέρει τί κάνει!»

«Μ' αὐτὰ τὰ λόγια, μ' αὐτὰ τὰ χᾶδιξ, μοῦ τὸν ἐχάλασε» εἶπε ἀναστενάζοντας. «Ἡ τέχνη θέλει καθησιὸ καὶ κόπο· μὰ ἔτσι μοῦ ἦταν μελλᾶμενο».

Ἡ γυναῖκα δὲν τοῦ ἀπολογήθηκε γιὰ νὰ μὴν τότε συγγύτῃ τὴν ὥρα τοῦ φαητοῦ· καὶ ὁ ζωγράφος ποὺ ἐσφούγγιζε τώρα μ' ἓνα σκισμένο παννὶ τὰ χέρια τοῦ, ἐρώτησε ἔπειτα ἀπὸ μιὰ στιγμὴ.

«Τί ἐμαγεῖρες σήμερα;»

«Γιὰ μὰς» τοῦ ἀποκρίθηκε ταπεινὰ ἀπασκαλινὸ ὅπως τὸ κράζει ἡ μέρα.

Ἡ ἀρεντιά σου ὅμως ποῦ νηστεύεις γιὰ τὴ χάρη τῆς» καὶ ἔδειξε τὸ κόνισμα εὐθ' γευτεῖς ψωμὶ καὶ ἑλθῇς».

«Καλὰ» τῆς ἀπάντησε εὐχαριστημένος. Κ' ἔπειτα ἐρώτησε πάλι. «Κι ὁ γιὸς εἶνε κάτω;»

«Ναί» τοῦπε ἀμὰς ἀκούει;»

«Τὰ λόγια μου κακὰ δὲν τοῦ κάου» ἀποκρίθηκε χαμογελώντας.

Ἐκατέβηκαν καὶ οἱ δύο στὸ κατώγι. Στὴν ἀράδα στὸν τοῖχο τῆς πόρτας ἦταν στημένα στὰ σκαριά τοὺς τρεῖς ἀνόμενι βουτσῖα, γιομάτα κρασί, καὶ δι-

4

Φεγγαράκι μου γλυκό,
Ξέρεις ένα μυστικό -
Τὸ φίλὶ τῆς ψῆς τὸ βράδι
τῆς τὸ πῆρα, μ' ἕνα χᾶδι !
Σὰ βραδιάση πάλ' ἡ μέρα
κ' ἡ χρυσή μου περιστέρα
δὲ σταθῇ νᾶν τὴ φιλήσω
πῆς τῆς - θὰ σὲ μαρτυρήσω !

5

Ξερνῶ ἡ μέρα λᾶμπε σὲ μὴ ἄκρη
δ' Ἀποσπερίτης - τὸ στεγνὸ τῆς δάκρυ !
Δέσανε τὴν πλάση τῆς ρυτίδας τὰ μάγια
κρύβονται σ' τὸν ἴσκιο τοῦ βουνοῦ τὰ πλάγια,
μόνο σ' τῆς ραχούλας τ' ἄσπρο ρημοκλήσι
μὴ στεγνὴ ἀχτίδα πᾶσι τὰ προσκυνήσι !

6

Μ' ἀγαπᾷ, δὲ μ' ἀγαπᾷ
πῆς μου, Μαργαρίτα !
Ἡ καρδοῦλα μου χτυπᾷ . . .
Ὅχι λές ; Γὰρ κῦττα !
Ὅχι ! Κι ἂν πνιγῶ,
τρὶς καταραμένη ;
Μὰ γι' αὐτὸ καὶ γὼ
σ' ἔχω μαδημένη !

7

Τρέχουν οἱ νοῖοι σ' τὸ πλάγι σου, σὺν κεπελλίῃς στῇ
[βρόση,
καθένας τὴν καρδοῦλα του γυρεύει νὰ γιομίση,
μὰ μέθυσαν στὸ γέλοιο σου καὶ μὲ θολὰ τὰ μάτια
ραγίσαν τὶς καρδοῦλές τους, τὶς κόκκινες κομμάτια !

8

Τὰ μάτια σου σὺν τὰ θωροῦ
τραβίμ' ἀπὸ μαγνήτη !
Ἐβγα νὰ σύρῃς τὸ χορδὸ,
γλυκὲ μ' Ἀποσπερίτη !

Ἡ μάνα σου σὲ τυραγεῖ ;
Γὰρ ξέχαστη λιγὰμ !
Σεῖσε τὴ μέση τὴ λιγνή,
σὰ νὺδ κυπαρισσοῦν . . .
Καὶ σήκωσ' τὸ μαντίλι σου
ψηλὰ μὲ τ' ἄσπρο χέρι,
σὰ νᾶπλωσε τὶς φτέρουγες
χιονάτο περιστέρι !

9

Ἦσυχὴ βραδιά. Μονάχος ἀγρυπνῶ σ' τὸ παραθύρι.
Οὔτε φύλλο δὲ σαλεύει. Σ' τοῦρανοῦ τὸ πανηγύρι
λάμπουν ὅλα τὰ στεράκια, στολισμένα μὲ καμάρι,
μὰ σὺν εἶδε τὴ ματιά μου τὸ περίφανο φεγγάρι
κρύφτηκε στὰ συγγεράκια, γαίτ' ἔβρηκε τὸ μπελὰ του,
νὰ τὸ βρίσκω λυπημένο κι ὄντας εἶναι σ' τὰ καλά
[του !

10

Μῆλο μοσκομυρισμένο,
ποῦ σὰ ῥόδο κοκκινίζει,
πάντα τὰ παγορεμένο
φροῦτο μοῦ θυμίζει !
Ἄχ ! πὼς μοιζούνε μὲ σένα
καὶ τὰ μάγουλά τῆς,
μὰ δὲ χάρηκα - ὠϊμένα !
καὶ τὸ φίλημά τῆς ! -

Γ. Ν. ΑΒΑΖΟΣ

Π. Σ. ΔΕΛΤΑ

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

- ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ (μὲ εἰκόνες τοῦ κ. Ν
Λύτρα).

- Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑΣ (μὲ εἰκόνες
τῆς Κας Σοφίας Λασκαρίδου).

Τυπώθηκε στὴ Λόντρα, σὲ διαλεχτὸ χαρτὶ καὶ εἶναι
καλλιτεχνικὰ δεμένο.

Ποιλεῖται στὸ βιβλιοπωλεῖο τῆς Ἀ' Ἑστίας δρ. 3,50

Ο "ΝΟΥΜΑΣ",

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κρήτη δρ. 10

Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸν ἑρ. χρ. 12 1/2

Γιὰ τὶς ἐπαρχίαι δεχόμεστε καὶ τριμήνες (3 δρ. τὴν τρι-
μήνα) συνδρομές.

Κανένας δὲ γράφεται συνδρομητὴς ἢ δὲ στείλει μπροστὰ
τὴ συνδρομὴ του.

20 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 20

Τὰ περασμένα φύλλα τοῦ Νουμά πουλιούνται
στὸ γραφεῖο μας στὴ διπλὴ τιμῇ.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κδόκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια
'Ἑθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχί-
δρομου (Ἀκαδημία), Βουλὴ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδη-
ρόδρομου (Ὁμόνοια), στὸ κδόκι Ἰαννοπούλου (Χαυ-
τεῖα), στὰ βιβλιοπωλεῖα Ἑστίας Γ. Κολάρου καὶ
Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλὴ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτο-
ρεῖα τῶν Ἑφημερίδων, στὸν Πύργο στὸ βιβλιοπω-
λεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξῆ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ἡ γνώμη τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. - Θεσσαλοὶ
καὶ ἀμνηστία. - Τὰ μυστικὰ ἔγγραφα καὶ
οἱ Τούρκικες λίρες. - Ἐπανόστασις καὶ
τρομοκρατία.

ΚΑΘΕ ἀρθρογράφος τοῦ Ἀθηναϊκοῦ τύπου, γρά-
φοντας καὶ ὑποστηρίζοντας τὴν ὁποῖα λογικὴ γνώ-
μη του γιὰ τὰ διάφορα τρεχούμενα πολιτικὰ ζητή-
ματα, τελειώνει πάντα μὲ τὴ φράση : «Αὕτῃ εἶναι
ἡ γνώμη τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ». Καὶ διαδίδοντας
κανεὶς τρία π. χ. φλογερὰ ἄρθρα πατριωτικῶν ἡ-
μερίδων μαθαίνει τρεῖς ἀλλοτρίαις γνώμης τοῦ
Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Καὶ τοῦτο ρωσικὸ ψυχολογικὸ φαινόμενο ἀπὸ
τὰ περιεργότερα. Ὁ μικροεγωισμὸς δὲν ἀφίνει μήτε
τὸν τύπο ἀκόμα νὰ ἰδῇ τὰ πράγματα ἀπὸ πρὸ ἄψη-
λά. Ὅλοι ἔχουνε γνώμη γιὰ ὅλα, καὶ ἡ ἀτομικὴ
τους αὕτῃ γνώμη πρὲς νὰ εἶναι γνώμη τοῦ
Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Αὐτὸ γίνεται γαίτ' ὁ Ἑλληνι-
κὸς λαὸς ἀληθινὰ δὲν ἔχει γνώμη καμιά γιὰ κανένα
ζήτημα, κ' ἐτοῖς δίνει εὐκαιρία στοὺς διάφορους ἐκ-
μεταλλευτὰς τῆς κάθε περιστάσεως νὰ δημιουργοῦνε
μονάχοι τους γνώμη τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, κι ἀπά-
νου τῆς πατῶντας νὰ κατεβάζουνε τὰ ἱερὰ καὶ τὰ
ὄσια καὶ νὰ φοβερίζουνε ὅσους δὲν εἶναι σύμφωνοι
μὲ τὴ σοφολογιότητά τους.

πλα τους ὁρᾷ δύο λαυριά λιπκὰ ἀπ' ἔξω, τὸ ἕνα
μὲ λάδι τᾶλλο μ' ἑλῆς. Στὸν ἀντικρυνὸ τὸν τοῖχο,
καὶ ξάγναντα στὴν ἀνοιχτὴ τὴν πόρτα ἦταν ἕνα
τραπέζι καὶ μπρὸς του καὶ ὀπίσω του δύο παγκάρια
μακρὰ ὅσο τὸ τραπέζι, κ' ἀπάνου του ἕνα πιάτο
μοναχὸ μ' ἑλῆς κ' ἕνα ὀλόκληρο καρβέλλι ψωμί
χαμηλὸ καὶ καπτανό. Δίπλα στὴν ἀγκωνή, κάτω
ἀπὸ ἕνα φιογὸ ἔκαιε ἡ φωτιά μὲ φλόγα μεγάλη
καὶ πᾶν στὴ σιδερένια πυρραστὶὰ ἕνα χαλκωμα-
τένιο ἀγγεῖο κατάμαυρο ἐχόχλαζε κ' ἐτραζότου.
Παραστιᾷς ἦταν κουκουνασμένους, καθιστὸς ἀπάνω
σὲ μία προῦσα, ὁ γιὸς τοῦ ζωγράφου καὶ μὲ μία
κουτάλα ἀνακάτωνε προσεχτικὰ τὸ φαγητὸ, προσμέ-
νοντας τοὺς γονεῖους του· κ' ὡς τόσο τῷδε δοκιμά-
σει ἂν ἦταν καλὸ σ' ἄλατι, κ' ὅσον ἐμασσούσε
τὴ μπουκιὰ του. Ἦταν νέος εἰκοσι δύο χρονῶν μὲ
μαῦρο ψιλὸ μουστάκι, κ' ἰσορροῦσε φράγκικα ρούχα,
καθὼς ὅλοι οἱ νέοι τοῦ χωριοῦ

«Καλῶς τὸν ἀφέντην» εἶπε μ' ἕνα χαμόγελο
στρέφοντας τὸ κεφάλι πρὸς τὴ σκάλα.

«Γιὰ σου Γιώργη» τοῦ ἀποκρίθηκε γλυκὰ ὁ πα-
τέρας καθίζοντας μπρὸς στὸ τραπέζι καὶ κάνοντας
ἀργὰ ἀργὰ τὸ σταυρὸ του.

Καὶ παρευτὴς ὁ Γιώργης ἐκένωσε σὲ μὴ με

γᾶλη σκουτέλλα τὸ γιῶμα, κ' ἐνῶ ὁ γέροντας ἔ-
κοβε τὸ καρβέλλι ποῦ μέσα ἦταν χίτρινο σὺν τὸ
χρυσάφι καὶ σπειρωτῷ, τῷφερε στὸ τραπέζι καὶ ἔ-
καθ.σε ἀγνάντια στὸ γέροντα· ἡ μάνα ἐκάθησε
σιμὰ του φέροντας ἕνα μεγάλο μαστραπᾶ γιομα-
τεν νερωμένο κρασί κ' ἕνα μόνο ποτήρι. Τὸ φα-
γητὸ ἦταν κόκκινο ἀπὸ τὸ πιπέρι, κ' ἀχνόβολουσε
κι' ἐκαλομύριζε. Μάνα καὶ γιὸς ἔκαμαν τὸ σταυρὸ
τους κ' ἐπῆραν ὁ καθένας ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὸ ψωμί
ποῦχε μοιράσει ὁ πατέρας, καὶ οἱ τρεῖς τους ἄρχι-
σαν τῶρα νὰ γεύονται.

Ὁ γέροντας ἐμασσούσε σιγὰ μὲ τὰ χαλασμένα
του δόντια τὸ ψωμί του καὶ τὲς ἑλῆς· οἱ ἄλλοι,
πότε ἡ μάνα πότε ὁ γιὸς, μὲ τὸ ἴδιο κουτάλι ἔ-
παίρναν ἀπὸ τὴ βαθειὰ σκουτέλλα, κ' ἐβουτούσαν
σιὸ κόκκινο ζουμί τὸ ψωμί τους.

«Ἀφέντην» εἶπε ὁ νεός, σὺν εἰχε παύσει ἡ
πρῶτῃ του πείνα ἀδὲ γεύεσαι ἀπὸ τὸ δικὸ μας ;»

«Ὅχι παιδί μου» τοῦ ἀποκρίθηκε «φᾶτε κ'
ἐγνοῖα σας γιὰ μένα. Τὶ θὰ καταλάβω, ἂν κατα-
λύσω τῶρα ; σὺν ἡμῶνα νέος μ' ἄρεσε ἡ καλοζωιά,
μὰ ἐτάχτηκα τῆς Δέσποινας, προσκοινῶ τὸνομά της
νὰ νηστεύω ὡς ποῦ νὰ τὴν ἱστορήσω, καὶ ἡ Παρ-
θένα θὰ μὲ βοηθήσει, καὶ θ' ἀποτελειώσω γλίγωρα

τὸ κόνισμα· κ' αὐτὸ θὰ κάνει θιμάσματα γιὰ τοῦ
Χριστιανούς.»

«Θὰ τὰ κάμει» εἶπε ὁ Γιώργης μὲ πίστη κα-
τεβάζοντας τὸ βλιφχρο ἄδλι τὸ λένε στὸ χωριὸ
μας, καὶ παράξενο δὲν εἶναι.

«Μὲ τέτοια κατάνυξη ποῦ δουλεύει τ' ἄγριο κό-
νισμα» εἶπε ἡ γρηὰ σφουγγίζοντας τ' ἄχειλι της
μὲ τὴν ἄκρη τοῦ μάλλινου τραπεζομάντιλου «τὶ
ἄλλο θὰ γένει ; Καὶ θάρρῳ πὼς εἶδε τὴ Θεοτόκο
στ' ὄνειρό του, γαίτ' ἡ εἰκόνα της εἶνε ὀλοζών-
τανη. Μὰ ἔσμιξε ἔπειτα ἀπὸ μιὰ στιγμή ἀσκιά-
ζομαι πὼς τὰ τυράγνια του εἶνε μεγάλ' κ' εἶ-
ε γέροντας τῶρα».

«Ναί» εἶπε σοβαρὸς ὁ ζωγράφος χύνοντας πιστὸ
στὴν κοῦπα «θὰ κάμει θιμάσματα, καὶ θὰ τὴ σέ-
βεται ὁ κόσμος σ' ἀλήθεια, (ὅχι ὅπως τὰ κόνισματα
ποῦ τὰ πουλοῦνε κ' οἱ Ὀθρηνοί, ἀνάθεμά τους στὴ χώ-
ρα), καὶ τῶνομά μου θὰ μένει ἀθάνατο στὸ χωριὸ καὶ
θάρρουνται ξένοι νὰ προσκυνοῦν τὸ στίγμα καὶ νὰ
δένονται τῆς Θεοτόκος».

«Εἶνε ἀλήθεια ὅσα λές» τοῦπαν μὲ εὐλαβεῖα
καὶ δὲ θὰ φροντίσεις καὶ γιὰ τὴν ὑγεία σου ;»

«Τὶ πειράζει» ἀπολογήθηκε «κ' ἂ ζήσω δέκα
μέρες ἢ καὶ ἕνα χρόνον λιγώτερο ; Τῶρα τῶρα τὸ